

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre SŠ
16. ročník, školský rok 2023/2024

Písomný test pre kategórie A a B

Odpoveďový hárok

Dátum:.....

Identifikačné číslo žiaka:.....

Počet dosiahnutých bodov:.....

Test opravili:.....

1. Ku každej starovekej civilizácii priradte tri pojmy zo zoznamu nižšie, ktoré sa s ňou spájajú.

kastovníctvo; klinové písmo; hodváb; desiatková sústava; arabské číslice;
konfucianizmus; šesťdesiatková sústava; znakové písmo; hieroglyfy; budhizmus;
zikkuraty; papyrus

A) Mezopotámia

B) Egypt

C) India

D) Čína

2. A) Do slepej mapy (na ďalšej strane) napíšte názvy miest uvedených za písmenami A) – D). (Stačí uviesť zástupné písmená.)

A) Plataje

B) Termopyly

C) Maratón

D) Salamína

Zdroj: Internet. Upravené. Dostupné na:
 <<https://grecemap360.com/greece-blank->

B) Ku ktorému vojnovému konfliktu sa viažu miesta označené na slepej mape?

3. Roztried'te nižšie uvedených rímskych politických lídrov do dvoch skupín (podľa formy vlády) a pomenujte formu vlády, ktorú zaviedli v Ríme v 1. storočí pr. Kr.

Crassus; Octavius; Caesar; Antonius; Lepidus; Pompeius

členovia skupiny:	
1. skupina:	
2. skupina:	
forma vlády:	

4. Za písmenami A) – F) doplňte informácie tak, aby bol text pravdivý.

A) B)

C) D)

E) F)

5. K definíciám uvedeným za písmenami A) – D) doplňte pojmy, ktoré reprezentujú.

A) záznam konania úradu – verejný zápis o ústnom konaní a jeho výsledkoch (uvádza čas, miesto, predmet konania, zúčastnené osoby, podpis)

=

B) prípisky, dodatky a komentáre na vonkajších okrajoch hlavného textu

=

C) kreslená, často až prepychovo maľovaná výzdoba rukopisu a rukopisných kódexov

=

D) fyzikálna metóda, ktorou sa datuje vek predmetu (archeologického nálezu)

=

6. A) Ako sa nazýva vzťah medzi lénnym pánom a lénnikom?

.....

B) Ako sa volal franský panovník vládnucci v rokoch 768 – 814, ktorý rozvíjal vzdelanosť aj agrotechniku v krajine?

.....

7. Podčiarknite slová, ktoré do skupín nepatria:

A) janičiari, habáni, hajdúsi, kuruci, labanci

B) augustiáni, benediktíni, dominikáni, františkáni, jakobíni

C) abolicionizmus, bostonský čajový večierok, konfederalčné články, politika krvi a železa

D) akropola, Feidias, demokracia, tribún ľudu, agora, Platón

8. Vypíšte správne a nesprávne tvrdenia. (Stačí uviesť zástupné písmená.)

Správne:

Nesprávne:

9. Na časovej osi zoradíte nižšie uvedené udalosti. Začnite najstaršou. (Stačí uviesť zástupné písmená).

A) Dóžovo povstanie

B) založenie Academie Istropolitany

- C) vzburá baníkov v Banskej Bystrici
E) bitka pri Rozhanovciach

- D) stretnutie českého, uhorského a poľského kráľa vo Vyšehrade
F) bitka pri Moháči

10. Napíšte po tri kľúčové komodity (druhy tovaru), ktoré sa vyvážali:

- A) z Európy do Afriky:
-
- B) z Ameriky do Európy:
-

11. Vytvorte správne dvojice pojmu a definície:

1) emigrácia
.....	A) Obsadenie a kultivovanie prázdnych, slabo osídlených alebo vyľudnených oblastí v dôsledku katastrof, vojen, chorôb...
2) exkomunikácia
.....	B) Vedomý odchod z vlasti, vyst'ahovalectvo, pobyt v cudzine alebo na vzdialenom mieste ako forma protestu voči zmenenej politickej či náboženskej situácii alebo nariadeniu nadradenej inštitúcie.
3) exodus
.....	C) Vyhostenie, vyobcovanie, vypudenie z obce, náboženskej komunity, zo spolku, sprevádzané vyslovením kliatby, jeden z najťažších cirkevných trestov. Termín sa však uplatňoval aj v tajných spolkoch a politických stranách.
4) kolonizácia
.....	D) Vynútený alebo dobrovoľný odchod z materskej/rodnej krajiny z dôvodov náboženských, sociálnych, politických v snahe nájsť lepšie podmienky.
5) migrácia
.....	E) Zmena miesta trvalého pobytu/pôvodného sídla/rodiska, t. j. presťahovanie jednotlivca či skupiny obyvateľov v rámci štátu.

12. Napíšte mená vedúcich osobností Matice Slovenskej v čase jej vzniku. (Stačí uviesť priezviská).

A) banskobystrický biskup:

.....

B) evanjelický superintendant:

.....

13. Označte dve správne tvrdenia:

a) Ján Nepomuk Bobula, pôvodne staviteľ a podnikateľ, vstúpil v 60. rokoch do politiky, organizoval stranu Nová škola slovenská a v Pešti vydával noviny *Slovenský denník*.

b) Vojnu o rakúske dedičstvo viedla Mária Terézia po boku francúzskeho kráľa.

c) Prijatie dokumentu známeho ako Pragmatická sankcia presadil Karol VI. Na rokovaniach v Utrechte v roku 1713 a týkal sa rozšírenia následníckeho práva v habsburskej ríši v línii po meči i po praslici.

d) Konfederované americké štáty podporovali rozvoj abolicionizmu.

e) Sesterské republiky, ktoré vznikli pri výbojoch francúzskych revolučných vojsk, sa po vyhlásení cisárstva vo Francúzsku zmenili na kráľovstva.

f) Slovanská vzájomnosť je pojem, ktorý zaviedol Ján Hollý v eposoch o slovanskom dávnoveku a v roku 1848 na Slovanskom zjazde v Prahe bola potvrdená bilaterálnymi diplomatickými zmluvami zástupcov jednotlivých slovanských národov.

g) Vďaka agrárnej revolúcii nachádzalo prácu v poľnohospodárstve stále viac a viac obyvateľstva.

h) Tolerančný patent vydaný Jozefom II. zavádzal v monarchii v školstve výučbu žiakov jednotlivých národov a národností v ich rodnom jazyku.

14. Napíšte odpovede na otázky a úlohy uvedené za písmenami A) – D).

A)

B)

C)

D)

15. V ktorom roku bol v ČSR prijatý volebný zákon a konali sa prvé voľby?

.....

16. Označte štyri správne tvrdenia:

- a) Bola zoskupením troch štátov - Československa, Rumunska a Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov.
- b) Jej členovia sa zaviazali k vzájomnej pomoci a spolupráci primárne v oblasti kultúry a vzdelávania.
- c) Jej vytvorenie bolo dôsledkom obáv zo vzrastajúcej nemeckej expanzie v strednej Európe v 30. rokoch 20. storočia.
- d) K podpísaniu zmlúv medzi jej členmi došlo v rokoch 1920 - 1921.
- e) Bola podpísaná počas rokovaní v Locarne ako jedna z locarnských dohôd.
- f) Jej cieľom bolo zabrániť revízií hraníc jej členských štátov a návratu Habsburgovcov späť na trón.
- g) Jej členovia sa zaviazali k ekonomickej integrácii s cieľom získať ekonomickú prevahu na medzinárodnej scéne.
- h) Jej cieľom bolo podporovať kolonizačné snahy jej členov v Afrike a Ázii.
- i) Edvard Beneš sa snažil rozšíriť platnosť dohody aj na obranu pred útokom iného štátu.
- j) K jej členským štátom sa postupne pridali aj Francúzsko, Nemecko a Rusko.

17. Priradte jednotlivé charakteristiky uvedené nižšie k politickým ideológiám v Európe v prvej polovici 20. storočia.

nacionalistické umenie – „árijská kultúra“; pluralita postojov a názorov; obmedzenie občianskych práv na základe príslušnosti k strane; trhové hospodárstvo a monopoly; socialistický realizmus; obmedzenie občianskych práv na základe rasy; riadené hospodárstvo a monopoly; marxizmus-leninizmus; centrálné riadené hospodárstvo; národný socializmus; garantované občianske práva a slobody; moderné umenie

ideológia oblasť	DEMOKRACIA	FAŠIZMUS	KOMUNIZMUS
hospodárstvo			
postavenie občana			

politika			
umenie a kultúra			

18. A) Pod akým názvom vystupovalo spoločenstvo a aký dokument podpísalo?

.....

B) Uvedte po jednom predstaviteľovi z Česka a Slovenska, ktorí k dotknutej skupine aktivistov patrili.

.....

19. Za písmenami A) – C) doplňte informácie tak, aby bol text pravdivý.

A).....

B).....

C).....

20. Vytvorte správne dvojice:

a) jún 1948 – máj 1949	1) suezská kríza
b) jún 1950 – júl 1953	2) raketová kríza na Kube
c) 22.10. – 4.11.1956	3) sovietska invázia v Afganistane
d) október – november 1956	4) kórejská vojna
e) november 1958 – august 1961	5) maďarské povstanie
f) 22. – 28.10. 1962	6) vietnamská vojna
g) august 1964 – apríl 1975	7) prvá berlínska kríza
h) december 1979 – február 1989	8) druhá berlínska kríza

Autorky: PhDr. Anna Bocková, PhD., PhDr. Daniela Kodajová, PhD.,

Mgr. Ivana Dendys, PhD.

Recenzentka: Mgr. Daniela Hrnčiarová, PhD.

© Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2024